ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1971

Vyhlásené: 07.07.1971 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

49

VYHLÁŠKA
Slovenského úradu bezpečnosti práce
z 31. mája 1971
o bezpečnosti práce pri prevádzke cestných vozidiel

Slovenský úrad bezpečnosti práce po dohode s príslušnými orgánmi a organizáciami ustanovuje podľa § 5 ods. 1 písm. d) zákona č. 174/1968 Zb. o štátnom odbornom dozore nad bezpečnosťou práce:

Úvodné ustanovenia

§ 1
Rozsah platnosti

(1) Vyhláška upravuje povinnosti všetkých organizácií, ostatných prevádzateľov (ďalej len „prevádzateľ“) a pracovníkov pri pohybe, obsluhe, údržbe a opravách vozidiel (ďalej len „vozidlo“), pri ich nakládke a vykládke a pri iných prácach v podmienkach prevádzky cestnej dopravy, prípadne pri prácach, ktoré s touto prevádzkou úzko súvisia.

(2) Vozidlami pre účely tejto vyhlášky sa rozumejú vozidlá určené na dopravu osôb alebo nákladov všetkých druhov, prípadne rôznych zariadení (napr. strojov), pohybujúce sa motorickou silou po cestných komunikáciách (nie však na koľajniciach) a čiastočne i po spevnených alebo nespevnených cestách a v teréne.

(3) Vyhláška sa nevzťahuje na prevádzku vozidiel ozbrojených zložiek Federálneho ministerstva národnej obrany, pokiaľ ich obsluhujú vojaci v činnej službe pri plnení výcvikových a bojových úloh.

Oddiel I
Pracovníci pri prevádzke vozidiel

§ 2
Pracovné podmienky vodiča

(1) Pracovný čas vodiča a nepretržitý odpočinok vodiča medzi dvoma smenami upravujú osobitné predpisy.

(2) Prevádzateľ je povinný poskytnúť vodičovi najneskôr po troch hodinách nepretržitého vedenia vozidla z dôvodov bezpečnosti práce prestávku v trvaní 15 minút a po ďalších troch hodinách nepretržitého vedenia 30-minútovú (bezpečnostnú) prestávku. Toto prerušenie jazdy sa zaratúva do pracovného času vodiča. Do bezpečnostných prestávok nemožno zarátať čas strávený pri nevyhnutných opravách na ceste. Ak nejde o nepretržité vedenie vozidla, je prevádzateľ povinný

poskytnúť vodičovi prestávku na jedenie a oddych po každých 4 hodinách práce; táto prestávka sa neposkytuje poslednú hodinu pred koncom smeny.

(3) Na zaistenie bezpečnosti práce posádok vozidiel diaľkovej cestnej dopravy sú prevádzatelia povinní starať sa o ich riadne ubytovanie pri pracovných cestách, predovšetkým zriaďovaním a rozširovaním nocľahární.

§ 3
Účasť závozníkov pri prevádzke

(1) Prevádzateľ je povinný prideliť na vozidlo závozníka v prípade, že:

a) je to nevyhnutné pre nakládku alebo vykládku a vyžaduje to povaha nákladu, prípadne konštrukcia vozidla,

b) ide o súpravu vozidiel, ktorú je potrebné deliť alebo spojovať,*)

c) musí vozidlo cúvať alebo vchádzať do zúžených priestorov či iných podobných miest,

d) povaha cestnej prevádzky, stav cesty alebo jej povrchu vyžaduje pomoc závozníka,

e) to určia osobitné predpisy (preprava výbušnín a pod.).

(2) Namiesto pridelenia závozníka môže prevádzateľ zabezpečiť práce, ktoré inak vykonáva závozník, v prípadoch uvedených v odseku 1 písm. a), b), a pokiaľ je to možné, aj v písmene c) a d) aj iným spôsobom, napr. vykladacími a nakladacími čatami na stálych pracoviskách alebo pridelením viacerých vodičov. Pridelenie závozníka sa môže obmedziť na určitú cestu alebo na určitý čas.

(3) Prevádzateľ je povinný prideliť na autobus s prívesom sprievodcu.

§ 4
Pridelenie ďalších vodičov

Ak sú na vozidlo pridelení dvaja alebo viacerí vodiči, je prevádzateľ povinný určiť vedúceho práce, ktorý je oprávnený dávať členom posádky vozidla príkazy a zákazy.

§ 5
Cúvanie a pristavovanie

(1) Vodič je povinný zvýšiť pri cúvaní opatrnosť a dodržiavať ustanovenia osobitných predpisov,**) ktoré pri prevádzke mimo cestných komunikácií platia obdobne. V nevyhnutnom prípade (najmä pri cúvaní bez pomocníka) musí vodič vystúpiť a presvedčiť sa o bezpečnosti cúvania. Za zníženej viditeľnosti musí pri cúvaní zapnúť svetlomet pre cúvanie, ak je ním vozidlo vystrojené.

(2) Vodič môže pristavovať vozidlo k pieskovým jamám, lomom, skládkam, staveniskám a podobným miestam len vtedy, ak je cesta k ním dostatočne široká, pevná a zjazdná. Pri zníženej viditeľnosti môže vodič vchádzať s vozidlom do pracovného priestoru nakládky a vykládky len vtedy, ak je tento priestor dostatočne osvetlený. Vozidlo je povinný zastaviť podľa únosnosti pôdy tak ďaleko od okraja lomov, násypov a skládok, aby nevzniklo nebezpečenstvo zrútenia alebo zasypania vozidla. Vedúci pracoviska je povinný zabezpečiť, aby miesta, kde treba zastaviť, boli vyznačené dobre čitateľnými tabuľkami, dopravnými značkami a zábradlím a v noci červeným svetlom; ak si to vyžadujú okolnosti, musí vodiča na miestnu situáciu ihneď upozorniť.

(3) Na pracoviskách, kde dochádza často k opakovanému cúvaniu vozidiel bez závozníkov (sprievodcov), obzvlášť na autobusových staniciach, slučkách mestskej hromadnej dopravy, prekladiskách, staveniskách a iných podobných miestach je vedúci pracoviska povinný poveriť

spôsobilého a náležite poučeného pracovníka, aby usmerňoval vodičov pri cúvaní. Meno a stanovište tohto pracovníka, taktiež i meno a stanovište vedúceho pracoviska, a ak sú stanovištia vybavené telefónom, tak aj ich telefónne čísla a presné označenie miesta najbližšieho telefónu musia sa vyznačiť na dobre viditeľnej tabuli umiestnenej pri každom vjazde na pracovisko. Táto tabuľa, pracovisko a všetky na ňom stojace alebo idúce vozidlá musia byť pri práci za zníženej viditeľnosti dostatočne osvetlené a usmerňujúci pracovník zreteľne označený červenými odrazovými sklami a vystrojený svetelným signalizačným zariadením.

(4) Poverený pracovník je povinný usmerňovať vodičov pri cúvaní znameniami dohodnutými medzi nimi tak, aby nedošlo k nedorozumeniu alebo zámene; je pritom povinný pohybovať sa tak, aby bol stále v zornom poli vodiča. Ak ho vodič stratí z dohľadu, je povinný ihneď zastaviť; v cúvaní môže pokračovať len na dohovorené znamenie povereného pracovníka.

§ 6
Zastavenie, státie a opustenie vozidla

(1) Zastavenie a státie nie je dovolené na pracoviskách tam, kde vozidlo:

a) prekáža práci,

b) je ohrozené prácou, ktorá sa koná blízko neho,

c) je ohrozené povahou terénu (zosutím brehu, pádom kameňa, zapadnutím do mäkkej zeminy a pod.),

d) stojí bližšie než 20 m od čerpadla pohonných hmôt, pokiaľ nečaká na tankovanie,

e) je ohrozené vedením vysokého alebo veľmi vysokého napätia.

(2) Osobitné predpisy pre zastavenie, státie a opustenie vozidla*) platia obdobne pri prevádzke mimo cestných komunikácií.

§ 7
Pripojovanie a odpojovanie prívesov a návesov

(1) Pripojovanie a odpojovanie prívesov a návesov sa vykonáva podľa technických predpisov výrobcu. Môže ich vykonávať len riadne poučený a zacvičený pracovník, ktorý bol na to určený. Pokiaľ predpisy výrobcu neustanovujú inak, nemôžu byť pri pripojovaní alebo odpojovaní prívesov alebo návesov na nich alebo v nich nijaké osoby; musia byť zabrzdené, bezpečne založené zarážkami a návesy podložené pevnými podperami. Natláčať príves alebo náves na ťažné vozidlo je zakázané.

(2) Pracovník je pri zapojovaní prívesu alebo návesu povinný používať ochranné rukavice a záves vopred upraviť do pohotovostného stavu. Pracovník, ktorý usmerňuje vodiča, nesmie vstúpiť medzi zapojované vozidlá skôr, než je záves ťažného vozidla vzdialený od oka prívesu asi 20 cm. V tejto vzdialenosti musí ťažné vozidlo na dohovorené znamenie zastaviť. Vodič smie dokončiť cúvanie na doraz závesného zariadenia až na dohovorené znamenie usmerňujúceho pracovníka a po doraze vozidlo zabrzdí. Ak pritom vodič po cúvnutí (asi 20 cm) nepocíti náraz, musí ihneď zastaviť, vystúpiť z kabíny a presvedčiť sa, prečo nedošlo k spojeniu vozidiel.

(3) Po zapojení oboch vozidiel je vodič povinný na mieste preskúšať riadne spojenie a zabezpečenie závesného zariadenia proti samovoľnému rozpojeniu, presvedčiť sa o riadnom fungovaní brzdového a elektrického spojovacieho zariadenia oboch vozidiel a o riadnom zapojení závesov (lán, reťazí) pre poistné spojovacie zariadenie, ak sú tieto závesy povinné podľa osobitných predpisov.**)

(4) Vodič je povinný presvedčiť sa

a) pred odpojením, že odpojovaný príves alebo náves je spoľahlivo zabezpečený proti samovoľnému pohybu;

b) po odpojení, že odpojený príves alebo náves je zabrzdený a v prípade potreby sú jeho kolesá z oboch strán spoľahlivo zabezpečené zarážkami a náves bezpečne podložený pevnými podperami.

Oddiel II
Zariadenie a údržba pracovísk

§ 8
Údržba a osobitné vybavenie vozidiel

(1) Prevádzateľ je povinný zabezpečiť riadny stav a čistotu kabíny, karosérie, stúpačiek (rebríkov), stúpadiel a držadiel, pokiaľ je nimi vozidlo vystrojené, a v zime zabezpečiť neodkladné mechanické alebo chemické odstraňovanie vzniknutej námrazy.

(2) V kabíne vodiča sa nedovoľuje ukladať horľavé kvapaliny alebo rýchlozápalné látky. V priestore pre akumulátor alebo na jeho povrchu nemožno ukladať žiadne predmety, najmä náradie a pod.

(3) Lôžka určené pre posádku, ktorými sú vozidlá vystrojené, musia zodpovedať ustanoveniam osobitných predpisov.*)

(4) Ak sú nákladné autá a autobusy používané pre diaľkové cesty (t.j. cesty, pri ktorých je celkový čas vedenia vozidla do cieľového miesta dlhší než 7 hodín) vystrojené lôžkami pre posádku vozidla, je prevádzateľ povinný vystrojiť ich potrebným množstvom lôžkovín, ktoré musí vymieňať za čisté:

a) pri zmene posádky vozidla

b) pri viditeľnom znečistení

c) v prípadoch, ktoré určujú orgány hygienickej služby.

§ 9
Pracoviská pre údržbu a opravu vozidiel

(1) Pracoviská pre údržbu, prehliadky a opravy vozidiel musia byť od priestorov na parkovanie vozidiel oddelené v zmysle osobitných predpisov.**)

(2) Pracovné miestnosti, skladiská, chodby, schody a hygienické zariadenia musia byť vystrojené a trvale udržiavané v riadnom stave podľa osobitných predpisov***) a dostatočne osvetlené neoslňujúcim svetlom.†) Ich podlaha musí byť upravená podľa osobitných predpisov.††) Musí byť mrazuvzdorná, nehorľavá, ľahko umývateľná, odolná proti vplyvom oleja a chemikálií, nesmie byť šmykľavá, nerovná, nesmie sa vydúvať ani olupovať. Podlaha stálych pracovísk musí byť tepelne izolovaná. Stropné konštrukcie a podlahy musia zodpovedať danému úžitkovému zaťaženiu.

(3) V miestnostiach, kde sa pracuje s vodou, olejom a pod., musí mať podlaha spád k zamrežovaným vpustom do odpadu.

(4) Prevádzateľ je povinný neodkladne opraviť poškodené miesta podlahy, obnovovať podľa potreby nátery stien a stropov a pred každou smenou vyčistiť všetky pracovné priestory a ich príslušenstvo tak, aby sa nerozviroval prach a odstránila sa klzkosť podláh. Každý pracovník musí trvale udržiavať poriadok a čistotu na svojom pracovisku.

(5) Spojovacie a únikové cesty, ako i schody musia byť označené,†††) upravené a udržiavané tak, aby chôdza po nich bola bezpečná, najmä je zakázané skladovať na týchto miestach akékoľvek predmety.

(6) Na linke pre spádový pohyb vozidiel musia byť na jednotlivých stanovištiach vozidiel umiestnené vkladateľné a vynímateľné kliny. Kliny predchádzajúceho stanovišťa sa môžu vyňať až vtedy, keď sú kliny nasledujúceho stanovišťa v polohe na zastavenie a zabezpečenie vozidla.

(7) Pracoviská, kde sa pracuje na spodkoch vozidiel, musia byť vystrojené účinnými a bezpečnými zdvíhacími zariadeniami, rampami alebo prehliadkovými a montážnymi jamami tak, aby mohli pracovníci pri práci stáť. Rampy musia mať vodiace lišty upravené tak, aby zabránili bočnému zídeniu vozidla z rampy. Pracoviská vo výške nad 150 cm musia mať na voľných okrajoch po celej dĺžke pevné a bezpečné zábradlie vysoké aspoň 110 cm so strednou tyčou a aspoň 10 cm vysokou ochrannou lištou pod zábradlím. Svetlá šírka medzi obrysom najširšieho vozidla a zábradlím musí byť aspoň 75 cm. Pozdĺžny sklon rámp meraný v ich pozdĺžnej osi nesmie byť väčší ako 14 %.

(8) Pracoviská, kde sa spúšťajú spaľovacie motory (autoopravovne, kontrolné stanice, údržbárske dielne, skúšobne a pod.), musia byť vybavené účinným zariadením pre dokonalé odvádzanie výfukových plynov mimo pracovného priestoru tak, aby nebolo ohrozené zdravie osôb.

§ 10
Montážne jamy

(1) V priestoroch,kde sú montážne jamy (ďalej len „jamy“), musia byť na tabuli upevnenej na dobre viditeľnom mieste vyvesené bezpečnostné pokyny pre prácu v jamách a pokyny protipožiarnej ochrany, vydané prevádzateľom. Za čitateľnosť týchto pokynov zodpovedá vedúci pracoviska.

(2) Nepoužívané jamy musia byť zabezpečené krytmi, ktoré nebránia ich stálemu vetraniu, alebo musia byť ohradené bezpečným sklopným alebo prenosným zábradlím. Kryty musia mať dostatočnú nosnosť a musia byť vložené v kovovom ráme a zapustené v úrovni okolitej podlahy.

(3) Pri stálom bezprostrednom striedaní vozidiel nad jamou musí byť na podlahe trvalo a zreteľne vyznačené pásmo, do ktorého je zakázaný vjazd i vstup, s výnimkou vozidiel pristavovaných na opravu alebo prehliadku (údržbu) a pracovníkov vykonávajúcich tieto práce. Zákaz vstupu do tohto pásma musí byť vyznačený aj zreteľnými a dobre viditeľnými výstražnými značkami upozorňujúcimi na nebezpečenstvo pošmyknutia a pádu do hĺbky.*) Na dlhých jamách musí byť za každým druhým pristaveným vozidlom mostík pre bezpečný prechod cez jamu.

(4) Do každej jamy musí byť neustále bezpečný vstup a výstup. Jamy, ktorých dĺžka umožňuje súčasné pristavenie dvoch alebo viacerých vozidiel, musia mať pre každé dve pristavené vozidlá samostatný vstup a výstup.

(5) Jamy nemôžu byť hlbšie ako 160 cm a musia mať hladké steny jasnej farby; ich podlaha musí byť rovná a pevná, nesmie sa lúpať ani byť klzká. Povrch stien a podláh nesmie absorbovať horľavé látky, musí byť ľahko umývateľný a trvale udržiavaný v čistote. Elektrické zariadenie v jamách musí vyhovovať osobitným predpisom.**)

§ 11

(1) Každá jama musí byť vystrojená:

a) aspoň jednou zásuvkou s maximálnym napätím 24 V v takom zhotovení, aby sa pripojované spotrebiče nedali pripojiť do zásuviek s odlišným napätím. Zásuvka musí byť v zhotovení „do vlhka“ a chránená pred mechanickým poškodením,

b) pevnými svietidlami v krytí aspoň IP - 54. Svietidlá musia mať ochranný kôš a musia byť umiestnené tak, aby nebezpečenstvo mechanického poškodenia bolo čo najmenšie (napr. vo výklenkoch a pod.),

c) najmenej jednou prenosnou montážnou lampou s ochranným košom na napätie najviac 24 V,

d) výklenkami v stenách vo výške, ktorá umožňuje pohodlné odkladanie náradia pri práci,

e) aspoň jednou montážnou plošinkou upravenou tak, aby ju bolo možné zvýšiť podľa potreby pracovníka spôsobom, ktorý mu pri práci zaručí dokonalú stabilitu,

f) tabuľkou upozorňujúcou na zákaz fajčenia a používania otvoreného ohňa v jame, príp. na iné povinnosti používateľov jám,

g) záchytným (čistiacim) zberačom umiestneným v najnižšom bode a zakrytým ochranným roštom.

(2) Každá jama sa musí aspoň raz za smenu dokonale vyčistiť, a ak nie je vystrojená fungujúcou vzduchotechnikou a bola počas smeny použitá, aj prevetrať.

(3) Prístup do jám majú len pracovníci určení vedúcim pracoviska, a to len za účelom prehliadky, údržby alebo opravy vozidiel alebo čistenia, prehliadky a opravy jám.

(4) Je zakázané:

a) v jamách alebo v ich bezprostrednej blízkosti fajčiť, používať otvorený oheň a zvárať,

b) používať v jamách iné svetelné zdroje než tie, ktorými sú vystrojené,

c) používať na čistenie vozidiel stojacích nad jamami horľaviny I. triedy,

d) vnášať do jám nádoby, ktoré obsahujú alebo obsahovali výbušné látky, horľaviny I. triedy alebo iné zdraviu škodlivé látky a plyny, vrátane tlakových nádob, akumulátorových batérií,

e) odkladať pri práci v jame, obzvlášť na jej konci, časti jej krytu tak, aby v prípade nebezpečenstva sťažili únik z jamy,

f) zdržiavať sa v jame počas pristavovania a odchodu vozidla,

g) odkladať v jamách nástroje a súčiastky mimo výklenkov na to určených,

h) demontovať z vozidla stojaceho nad jamou súčiastky alebo dielce väčšej váhy bez predbežného zabezpečenia proti uvoľneniu a pádu,

i) vypúšťať na dno jamy z agregátov vozidla akékoľvek pohonné a prevádzkové kvapaliny.

§ 12

(1) Vedúci pracoviska alebo ním poverený pracovník je povinný každú jamu, ktorá nebola použitá po dobu jedného pracovného týždňa, pred použitím preveriť.

(2) Pri prehliadke je nevyhnutné presvedčiť sa najmä o stave:

a) podlahy, krytu jamy, zábradlia a výstražných značiek,

b) vnútorného osvetlenia,

c) čistoty stien, podláh a schodov prístupových schodíšť,

d) montážnych plošiniek a iného zariadenia,

e) čistoty ovzdušia v jame a o tom, že sa jama nečistí látkami uvedenými v § 11 ods. 4 písm. d).

(3) Vedúci pracoviska alebo ním poverený pracovník je povinný sústavne kontrolovať, či pracovníci pri práci v jamách správne používajú prevádzateľom predpísaný ochranný výstroj a osobné ochranné pracovné prostriedky a najmenej raz za kalendárny rok presvedčiť sa preskúšaním pracovníkov určených na prácu v jamách, že títo pracovníci

a) ovládajú ustanovenia tejto vyhlášky platné pre ich prácu a pracoviskách,

b) vedia poskytovať prvú pomoc.

(4) Na preskúšanie pracovníkov sa prizvú zástupcovia:

a) základnej organizácie príslušného odborového zväzu ROH,

b) komisie starostlivosti o členov, ak ide o výrobné družstvo,

c) základnej organizácie Slovenského zväzu družstevných a jednotlivo hospodáriacich roľníkov, ak ide o jednotné roľnícke družstvo.

(5) Pracovník, ktorý vykonal preskúšanie (podľa odseku 3), je povinný ihneď spísať o tom zápisnicu, v ktorej uvedie najmä deň a miesto, kde k preskúšaniu došlo, a mená preskúšaných pracovníkov. Všetci prítomní (i skúšaní) zápisnicu podpíšu.

§ 13
Zariadenia pre prípojné vozidlá

(1) Jamy a rampy, na ktorých sa vykonávajú prehliadky, údržby a opravy prípojných vozidiel, musia byť priejazdné alebo musia byť vybavené zariadením umožňujúcim bezpečné vtiahnutie a odtiahnutie týchto vozidiel.

(2) Nepriejazdné (koncové) jamy musia byť vystrojené zarážkami premiestňovateľnými podľa typu vozidiel, ktoré nad jamu prichádzajú.

§ 14
Garáže, odstavné plochy a dopravné cesty

(1) Garáže a odstavné plochy sa musia umiestňovať, stavebne riešiť, zariaďovať a vybavovať a vozidlá v nich odstavovať podľa osobitných predpisov.*)

(2) Vchody a východy hromadných garáží, dielní a podobných priestorov, do ktorých vchádzajú vozidlá, musia sa po oboch stranách opatriť šikmým farebným šrafovaním pod uhlom 45 stupňov žltou a čiernou farbou,**) a to do vzdialenosti 20 až 30 cm od hrany zárubne dverí. Šírka farebných pruhov musí byť 140 až 220 mm. Tým istým šrafovaním sa musia opatriť aj spodné časti sklápacích dverí do výšky 30 cm. Otvorené dvere musia byť zaistiteľné proti samovoľnému zatvoreniu. Sklopné dvere v otvorenej polohe musia byť zabezpečené proti samovoľnému pádu.

(3) Nie je dovolené skladovať alebo odhadzovať v garáži textilné odpadky nasýtené olejom alebo horľavinami. Horľavé čistiace prostriedky sa môžu skladovať len v plechových tesne uzatvorených nádobách. Zakazuje sa skladovať ľahko zápalné látky bližšie než 8 m od garáže.

(4) V hromadných garážach musí byť na každých desať vozidiel aspoň jeden účinný hasiaci prístroj schváleného typu,***) ako i ďalšie protipožiarne náradie. Hasiace prístroje sa musia preskúšavať spôsobom a v lehotách určených osobitnými predpismi.†) Všetci pracovníci pracujúci v garážach musia byť dokonale vycvičení v používaní hasiacich prístrojov a protipožiarneho náradia a musia poznať požiarny poriadok a poplachové smernice.

(5) Motor vozidla možno v garáži spúšťať len za účelom bezprostredného odchodu z garáže. Je zakázané doplňovať v garáži nádrž vozidla pohonnými hmotami a zapínať ohrievacie zariadenie motoru, priestoru pre vodiča, prípadne pre cestujúcich, ak vznikajú pri tom škodlivé plyny.

(6) Garáž sa môže používať ako dielňa len vtedy, ak dá na to z hľadiska požiarnobezpečnostného súhlas okresný národný výbor. Umývanie vozidla v garáži je povolené len vtedy, ak je garáž pripojená na verejnú kanalizáciu odbočkou vystrojenou zachytávačom minerálnych olejov schváleného typu.

(7) Najvyššia dovolená rýchlosť vozidiel vo vnútri objektov a na pracoviskách sa musí určiť podľa miestnych podmienok, nesmie však presiahnuť 25 km/hod.; organizácie sú povinné vyznačiť najvyššiu prípustnú rýchlosť a vo väčších objektoch taktiež prikázaný smer cesty dopravnými značkami.

(8) Na voľných priestranstvách možno odstavovať vozidlá len vtedy, ak je tam spevnený podklad.

Oddiel III
Doprava nákladov

§ 15
Doprava nákladov na naloženej ploche

(1) Náklady sa môžu dopravovať vozidlami len za podmienok určených osobitnými predpismi.*) Vozidlá na dopravu nákladov musia byť v takom technickom stave a musia byť vystrojené takým zariadením, aby bola zaručená bezpečná doprava a ľahká manipulácia s nákladom.

(2) Váha nákladu musí byť na ložnej ploche rozložená rovnomerne a náklad zabezpečený tak, aby nemohol spadnúť, posúvať sa alebo sa vyvrátiť a aby rovnomerne zaťažoval kolesá. Obilie, slama, seno a podobné náklady sa musia k vozidlu bezpečne upevniť povrazmi, plachtami a pod.; plachty sa musia upevniť tak, aby sa za cesty nevzdúvali; zdraviu škodlivé sypké materiály sa musia zakryť plachtou tak, aby nedochádzalo k ich rozprašovaniu. Slama, seno a podobné náklady sa musia uložiť tak, aby sa netreli o kolesá vozidla a boli mimo dosahu výfukových plynov. Odklápacie bočnice a zadné čelá a steny vozidiel musia sa spoľahlivo zabezpečiť uzávermi proti odklopeniu. Ak sú bočnice zabezpečené spínacími reťazami, musia byť reťaze dostatočne odolné proti predpokladanému ťahu a nárazom, ak sú z dvoch častí, musia byť spoľahlivo spojené poistkou. Za cesty musí byť sklápacia karoséria vozidla zabezpečená (napr. poistnými kolíkmi a pod.). Vodič je povinný presvedčiť sa pred začiatkom cesty o bezpečnom zaistení bočníc, zadnej steny, sklápacej karosérie a nákladu vozidla.

(3) Kotvenie nákladu na naloženej ploche vozidla je dovolené len do kotevných ôk vo vystuženej podlahe alebo do vystužených pevných častí karosérie.

(4) Prípojné vozidlá musia byť pri nakladaní a vykladaní bezpečne zabrzdené a podložené a náklad sa musí ukladať a skladať tak, aby nedošlo k prevráteniu vozidla alebo k pohybu vozidla. Návesy a jednoosové prívesy musia byť bezpečne podopreté.

(5) Nakládka, doprava a vykládka nebezpečných nákladov (horľavín, výbušnín, leptavých a iných zdraviu škodlivých látok) sa musí robiť podľa ustanovení osobitných predpisov.**)

(6) Pri otváraní bočníc nesmie nik stáť v dosahu bočníc, zadného čela alebo uvoľneného nákladu tak, aby nimi mohol byť zasiahnutý.

(7) Pracovníkom, ktorí sprevádzajú náklad na naloženej plošine vozidla, sa musí vyhradiť miesto spoľahlivo zabezpečené proti zraneniu prepravovaným nákladom; jeden z nich musí byť poverený dozorom nad ich bezpečnosťou a sledovaním stavu nákladu za cesty. Poverený pracovník je

povinný vyzvať dohovoreným znamením vodiča, aby zastavil, ak hrozí nebezpečenstvo. Pracovníci sprevádzajúci náklad nesmú za cesty stáť ani sedieť na bočniciach alebo na zadnom čele. Pri doprave dlhého dreva, guľatiny, kovových tyčí, rúr, sypkých hmôt, obilia, slamy, sena a podobných nákladov nesmie na náklade nikto sedieť.

(8) Vozidlo musí byť vybavené spoľahlivým rebríkom alebo iným rovnocenným zariadením, ktoré umožňuje bezpečný výstup alebo zostup z naloženého vozidla. Ak stojí vozidlo na svahu, môže sa použiť na výstup a zostup rebrík len vtedy, ak je zapretý proti svahu.

§ 16
Doprava batožiny na streche vozidla

(1) Batožina dopravovaná na streche vozidla sa musí umiestniť a upevniť tak, aby nemohla spadnúť, posúvať sa alebo presahovať rozmery vozidiel určené osobitnými predpismi.***)

(2) Vozidlá, ktorých výška presahuje dva metre, ak sa na ich streche dopravujú náklady, musia sa vystrojiť zariadením, ako sa uvádza v § 15 ods. 8. Batožinu smie na strechu vozidla ukladať len vodič alebo prevádzateľom určený pracovník.

§ 17
Doprava ťažkých a rozmerných nákladov

Pre dopravu obzvlášť ťažkých a rozmerných nákladov, ktorá sa robí špeciálnymi vozidlami, je prevádzateľ povinný:

a) určiť technologický postup pri nakladaní a skladaní,

b) zabezpečiť technickú úpravu pracoviska pre nakladanie dopravovaného bremena,

c) zabezpečiť vhodné zariadenie a pomôcky dostatočnej nosnosti pre naloženie a zloženie,

d) preveriť zabezpečenie nákladu na dopravu,

e) prideliť na vozidlo aspoň dvoch vodičov, zabezpečiť dostatočný počet ďalších pracovníkov pre manipuláciu s nákladom a určiť pracovníka, ktorý bude riadiť práce pri nakladaní, upevnení a vyložení (§ 4).

Oddiel IV
Spoločné ustanovenia

§ 18
Tlačenie vozidiel

Tlačiť vozidlo pomocou motorickej sily je dovolené len ťažnou tyčou. Odpojené prípojné vozidlá sa za použitia motorickej sily tlačiť nesmú.

§ 19
Opravy a kontroly vozidiel

(1) Vozidlo pristavené na opravu musí byť prázdne a riadne očistené. Väčšia oprava naloženého vozidla je dovolená len vo výnimočných prípadoch, keď by zloženie nákladu pôsobilo mimoriadne ťažkosti. V takom prípade sa musí oprava vykonať pod priamym dozorom majstra, ktorý určí technologický postup. Vozidlá s nebezpečným nákladom sa nesmú opravovať v uzavretých priestoroch.

(2) Kontrola technického stavu spodku vozidla sa môže robiť len pri vypnutom motore. Pri kontrole nesmie byť zaradený žiadny prevodový stupeň a vozidlo musí byť zabezpečené proti pohybu. Kontrolu chodu motora a zariadení závislých od chodu motora možno robiť, len ak je

motor spoľahlivo upevnený a ak nie sú chodom motora ohrozené osoby. Pri väčšej oprave vozidla môže byť zdroj elektrického prúdu zapojený len pri kontrole tých častí vozidla, ktoré nemožno preskúšať bez jeho zapojenia.

(3) Za chodu motora nie je dovolené manipulovať ručne s ovládacím zariadením vozidla (ťahadlami, vidlicami, západkami, poistnými zariadeniami a pod.), s automaticky alebo servoriadením ovládanou prevodovkou alebo s prídavnou prevodovkou vozidla bez predchádzajúcich opatrení, ktoré vylúčia nežiadúci pohyb vozidla a možnosť úrazu.

(4) Kontrola a opravy hydraulického sklápacieho zariadenia sa môžu robiť len vtedy, ak je zdvihnutá sklápacia časť vozidla bezpečne podopretá pevnou podperou, ktorá spoľahlivo vylúči samovoľné sklopenie.

(5) Vozidlo alebo jeho časti zdvihnuté za účelom vykonania opravy sa musia bezpečne podložiť; používanie sudov, tehál a iných nebezpečných podložiek sa zakazuje. Nie je dovolené opravovať vozidlá alebo ich časti zdvihnuté žeriavmi alebo prenosnými zdvíhadlami bez použitia bezpečných podpier (kozy, podperné stojany a pod.). Ustanovenie tohto odseku neplatí pri výmene kolies mimo priestorov opravovní alebo technických ošetrovní.

(6) Ak sa robí kontrola vozidla na skúšobnom valcovom zariadení, musí byť vozidlo zabezpečené tak, aby samovoľne nezišlo z valcov, pokiaľ to pre toto zariadenie výrobca predpisuje.

(7) Ak došlo k prehriatiu motora, nie je dovolené otvárať zátku chladiča. V tomto prípade sa musí zachovať výrobcom určený postup. V prípadoch, že výrobca postup neurčil, musí sa pri nízkych otáčkach motora vyčkať tak dlho, až pretlak v chladiacom zariadení klesne.

§ 20
Roztáčanie motora

(1) Každé motorové vozidlo sa musí vystrojiť účinným spúšťacím zariadením v prevádzkyschopnom stave.

(2) Ohrievanie motora samodujnou lampou je dovolené len na otvorenom priestranstve a za prítomnosti ďalšej osoby vystrojenej účinným hasiacim prístrojom. Zakazuje sa nalievať do karburátora a pod sviečky ľahké palivá (éter a pod.).

(3) Vlečenie vozidla za účelom uvedenia jeho motora do chodu je dovolené v uzavretých priestoroch a objektoch len na vyznačených miestach, a pokiaľ sa zachovávajú podmienky ustanovené v § 25 vyhlášky č. 80/1966 Zb.

§ 21
Demontáž, montáž a hustenie pneumatík

(1) Pri hustení pneumatík kolies (ktoré nie sú namontované na vozidle) s ráfikom, ktorý má záverný a poistný kruh, alebo s deleným ráfikom musí byť pracovník chránený bezpečným krytom. Okrem tohto pracovníka nesmie byť v ohrozenom priestore nijaká iná osoba. Ak pracovník hustí pneumatiky mimo priestoru opravovne alebo technickej ošetrovne (pri benzínových čerpadlách za cesty a pod.), nemusí byť chránený krytom, musí však stáť bokom tak, aby nebol ohrozený.

(2) Po sňatí poistného kruhu nie je dovolené uvoľňovať pneumatiku jej prifukovaním.

§ 22
Mechanizmy a zariadenia špeciálnych vozidiel

(1) Vysúvacie, zdvíhacie a podobné mechanizmy špeciálnych vozidiel (cestných žeriavov, bagrov, mechanických nakladačov, zdvíhacích plošín, rebríkov a pod.) sa za cesty nesmú uvádzať do činnosti a musia byť bezpečne zaistené proti samovoľnému pohybu. Prevážať voľne zavesené bremená na zdvíhacom zariadení cestného žeriavu je zakázané, pokiaľ podľa technických predpisov výrobcu nie je určené inak.

(2) Cestné výložníkové žeriavy, ktoré pracujú v blízkosti ochranného pásma vonkajších elektrických vedení,*) musia mať signalizačné zariadenie umiestnené v kabíne obsluhy, ktoré spoľahlivo upozorní na nebezpečné priblíženie výložníka k vonkajšiemu elektrickému vedeniu pod napätím. Cestné výložníkové žeriavy, technická spôsobilosť ktorých sa schváli po 1. 1. 1972 musia byť pri práci za podmienok uvedených v predošlej vete vystrojené odizolovaným prostriedkom na uchopenie alebo zavesenie bremena.

(3) Mobilné žeriavy, autobagre a podobné stroje musia mať pri práci aspoň dvojčlennú spôsobilú obsluhu.

§ 23
Akumulátory

(1) Nabíjať viac ako dva akumulátory súčasne je dovolené len v osobitných miestnostiach so spádovou podlahou smerom k záchytke odpadu, ktoré sú uzavreté a od ostatných prevádzkových miestností oddelené, náležite temperované a nútene podtlakovo vetrané (ďalej len „akumulátorovne“).

(2) V akumulátorovniach nie je dovolené inštalovať dynamá ani elektromotory v menšom krytí ako IP - 55, nesmie sa v nich fajčiť ani používať nekrytý oheň a nesmie do nich nik, okrem prácou v nich poverených pracovníkov, vstupovať. Zákaz vstupu sa musí vyznačiť na tabuľke umiestnenej zvonka na všetkých dverách vedúcich do týchto miestností. Každá akumulátorovňa musí sa vybaviť potrebným počtom respirátorov, snehovým hasiacim prístrojom, umývadlom s tečúcou vodou a mydlom, lekárničkou, ktorá obsahuje najmä prostriedky na poskytnutie prvej pomoci pri popálení žieravinou, a lekárom predpísané lieky.

(3) Spojenie akumulátorov pri nabíjaní musí sa urobiť pevne priliehajúcou svorkou, ktorá zamedzuje iskrenie. Nie je dovolené spájať svorky akumulátorov drôtom.

(4) Náplň akumulátorov sa môže pripravovať len spôsobom, ktorý určil výrobca, a v špeciálne upravených nádobách. Prečerpávanie možno robiť len pomocou zariadenia upraveného tak, aby pracovník nemohol prísť do priameho styku so žieravinou. Pracovníci sú povinní používať pri práci so žieravinou štítok z plexiskla na ochranu tváre, gumové rukavice, gumovú obuv a zásteru (presahujúcu okraj obuvi), ktorá je odolná proti kyseline.

(5) Pracovníci musia byť pred zaradením do práce v akumulátorovniach náležite poučení o tom, že ide o nebezpečnú prácu, ktorá môže škodiť zdraviu; organizácia je povinná prideliť im skrine na oddelené skladovanie pracovného a vychádzkového odevu.

Oddiel V
Záverečné ustanovenia

§ 24
Školenie a skúšky

(1) Prevádzatelia sú povinní aspoň raz za kalendárny rok školiť všetkých svojich pracovníkov o ustanoveniach tejto vyhlášky a robiť v rozsahu výkonu a riadenia prác upravovaných touto vyhláškou (ktorými sú alebo majú byť poverení) ich praktický výcvik. Toto školenie môže byť spojené so školením vykonávaným podľa osobitných predpisov.**) Organizácie môžu zabezpečiť školenie a výcvik svojich pracovníkov dohodou s inou organizáciou.

(2) Na záver školenia sú pracovníci uvedení v odseku 1 povinní podrobiť sa pred nástupom do práce a pred uplynutím každého druhého kalendárneho roka po nástupe do práce skúške, pri ktorej majú preukázať znalosť a spôsobilosť uvedenú v odseku 1.

(3) Skúška podľa odseku 2 sa skladá pred komisiou, ktorej členov a predsedu vymenúva vedúci organizácie alebo jeho zástupca po dohode s príslušným odborovým orgánom Slovenského odborového zväzu; v prípade, že ide o JRD, so základnou organizáciou Slovenského zväzu družstevných a jednotlivo hospodáriacich roľníkov; ak ide o výrobné družstvo, s komisiou starostlivosti o členov.

(4) Pracovníci, ktorí pri skúške neobstáli, môžu ju opakovať najskôr po uplynutí troch mesiacov. Ak pracovník odmietne podrobiť sa skúške podľa odseku 2 alebo nepreukáže pri nej dostatočné znalosti, nesmie vykonávať práce, pre ktoré sú tieto znalosti predpísané.

(5) Prevádzateľ je povinný uschovávať zápisnice o školení a spôsobe vykonávania skúšok a o ich výsledkoch po dobu piatich rokov nasledujúcich po roku, v ktorom boli skúšky uskutočnené.

§ 25
Prechodné ustanovenia

Prevádzatelia, ktorých pracoviská a technické zariadenia nezodpovedajú ustanoveniam tejto vyhlášky, sú povinní do šiestich mesiacov odo dňa jej účinnosti predložiť príslušnému inšpektorátu bezpečnosti práce návrh plánu opatrení na splnenie ustanovení tejto vyhlášky s časovým harmonogramom a uskutočniť technické a iné opatrenia uložené týmto inšpektorátom v lehote ním určenej. Organizácie podliehajúce banskému zákonu predložia tento návrh v tej istej lehote príslušnému banskému úradu, ktorý obdobne určí potrebné opatrenia i lehotu na ich vykonanie.

§ 26
Zrušovacie ustanovenie

Zrušuje sa vyhláška Ministerstva dopravy č. 211/1954 Ú. v. o bezpečnosti pri práci v automobilovej doprave.

§ 27
Účinnosť

Riaditeľ:

Ing. Sorel v. r.

*) ČSN 30 0024 Rozdělení a druhy vozidel - definice základních pojmů.

**) § 17 vyhlášky Ministerstva vnútra č. 80/1966 Zb. o pravidlách cestnej premávky (ďalej len „vyhláška č. 80/1966 Zb.").

*) Najmä § 18 a 19 vyhlášky č. 80/1966 Zb.

**) Vyhláška MD č. 145/1958 Ú. v. o podmienkach prevádzky vozidiel na cestách (ďalej len „vyhláška č. 145/1958 Ú. v.").

*) Vyhláška č. 145/1958 Ú. v.

**) ČSN 73 0760 Požární předpisy pro výstavbu průmyslových závodů a sídlišť. ČSN 65 0201 Předpisy pro zajištění požární bezpečnosti při výrobě, manipulaci, skladování a dopravě hořlavých kapalin.

***) Smernice č. 5/1954 Hygienických predpisov o hygienických podmienkach pre výstavbu priemyslových podnikov v znení doplnkov uverejnených v Hygienických predpisoch vo zväzku 3/1958. Smernice č. 20/1959 Hygienických predpisov o hygienických podmienkach pre prevádzku a udržiavanie priemyslových podnikov v znení vydanom v Hygienických predpisoch vo zväzku 16/1962.

†) ČSN 36 0035 Denní osvětlení budov. ČSN 36 0046 Umělé osvětlení v průmyslových závodech.

††) ČSN 74 4505 Podlahy. Základní ustanovení.

†††) ČSN 01 8012 Bezpečnostní značky a tabulky, najmä tabuľky so značkou 0622, 7810 a 7812.

*) ČSN 01 8012 Bezpečnostní značky a tabulky.

**) ČSN 34 1440 Předpisy pro elektrická zařízení na povrchu v místech s nebezpečím požáru nebo výbuchu hořlavých plynů a par.

*) ČSN 73 6055 Garáže, odstavné a parkovací plochy.

**) ČSN 01 2720 Bezpečnostní barvy.

***) ČSN 38 9100 Ruční hasicí přístroje.

†) Vyhláška Ministerstva vnútra č. 70/1960 Zb. o zabezpečení pohotovosti hasiacich zariadení.

*) § 34 a 35 vyhlášky č. 80/1966 Zb. Vyhláška č. 145/1958 Ú. v.

**) § 76 vyhlášky Ministerstva dopravy č. 133/1964 Zb. o cestnom prepravnom poriadku. IV. diel úpravy Ústredného banského úradu z 26. 6. 1965 č. 65/1965, ktorým sa vydáva bezpečnostný predpis o výbušninách.
ČSN 07 8305 Kovové tlakové nádoby k přepravě plynů.
ČSN 34 1730 Předpisy pro pracoviště s radioaktivními látkami.
ČSN 65 0201 Předpisy pro zajištění požární bezpečnosti při výrobě, manipulaci, skladování a dopravě hořlavých kapalin.

***) Vyhláška č. 145/1958 Ú. v.

*) § 5 vládneho nariadenia č. 80/1957 Zb., ktorým sa vykonáva zákon č. 79/1957 Zb. o výrobe, rozvode a spotrebe elektriny (elektrizačný zákon).

**) Vyhláška Ministerstva vnútra č. 169/1955 Ú .v. o zabezpečení a organizácii požiarnej ochrany v závodoch (v organizáciách podliehajúcich banskému zákonu úprava Ústredného banského úradu č. 25/1956 o zabezpečení a organizácii požiarnej ochrany pre povrchové časti banských závodov). Vyhláška Ministerstva dopravy č. 53/1965 Zb. o výcviku a ďalšom zvyšovaní odbornosti vodičov cestných motorových vozidiel.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.